

Psikoloji

Bu Testosteron Çok Komik!

Çalışma bu ya, İngiltere'deki Newcastle upon Tyne Üniversitesi'nden Sam Shuster da, sokaklarda tek tekerlekli bisikletle dolaşırken aldığı tepkileri bir yıl boyunca gözleyip incelediği bir araştırma yayımlamış. Araştırmanın kendisi kadar, sonuçları da ilginç: Mizah ve espri anlayışının erkeklik hormonları, özellikle de testosteronla yakından ilişkili olduğu.

Shuster, sırf eğlencesine ve hobi olarak başladığı tek tekerlekli bisiklet sürme işinin, aldığı tepkileri izledikçe kendisi için başka bir boyut kazandığını söylüyor. Araştırmacının dikkatini en çok çeken, aldığı çok sayıdaki tepkinin gruplara göre birbirine inanılmaz ölçüde benzediği, hatta bir süre sonra bunların cinsiyet ve yaşa göre tahmin edilebilir hale bile geldiği olmuş. Tabii bunun bir anlamı da, altta yatan biyolojik bir sürecin olabilirliği.

Araştırma kapsamında 400'den fazla kişinin tepkilerini kaydedip belgeleyen Shuster'ın bulguları şöyle: Kişilerin %



90'ı gözlerini dikip bakmak ya da el sallamak gibi fiziksel tepkiler; çoğu erkek olmak üzere yarıya yakını da sözel tepkiler veriyor. Bu tepkilerde cinsiyet farkları çok belirgin. Yetişkin kadınların % 95'i daha çok övgü dolu, cesaretlendirici sözcükler kullanırken, espri yapanlarının sayısı çok az. Kadınlarınkine benzer tepki veren erkeklerin oranıysa yalnızca % 25. Çoğu, içinde belli ölçülerde saldırganlık da barındıran keskin espri ve şakalara yöneliyor. Bunların ilginç bir özelliği de farklı kişiler tarafından gösterilseler de genelde çok benzer ve yineleyen tepkilerden oluşması. ("Tekerleğini mi kaybettin?" gibi.) Shuster, erkeklerdeki tepkilerin yaşa da bağlı olduğunu, çocuklarda merak, ergenlik çağındakilerde fiziksel ve sözel

salırganlığın (düşürmeye çalışmak gibi) daha baskın olduğunu, yaş ilerledikçe sözel tepkilerin artmaya başlayarak (şakacılık gibi) bunların yetişkin erkeklerde tipik esprilere dönüştüğünü söylüyor; yani tekrarlayıcı, mizahi, içinde küçümseme ve küçük dozlarda da olsa salırganlığın gizlenmiş olduğu espriler. Bu tutum, yaşın daha da artmasıyla keskinliğinden kaybediyor. Esprilerinde en salırgan tavrı sergileyen grup, özellikle de araba sürmekte olan genç erkekler; yani üreme yeteneği bakımından en üst düzeyde olan grup. Shuster'a göre tek tekerlekli bisiklet kullanan bir adamın görüntüsünün gerçekten de komik olması, bu bulguları açıklamak için yeterli değil. Cinsiyetler arasındaki fark genlerle açıklanabilir; ancak erkeklerdeki tepkinin yaşla çizdiği eğrinin açıklaması daha karmaşık. "Espri anlayışı ve algı biçiminin çizdiği eğri de bu paralelde" diyor araştırmacı. "İlginç olan, ilk başlardaki yalın salırganlığın, daha sonra sözel esprilere yönelerek, daha hafiflemiş biçimiyle de olsa burada gizlenmesi. Salırganlık ve mizah anlayışı daha sonra birbirinden ayrılarak ikisi de kendi yaşamlarını bağımsız biçimde sürdürüyorlar."

BMI, Aralık 2007

"Birşey Olmaz" Diyenlere...



Şiddet içerikli video oyunlarının, filmlerin vb.nin etkilerini anlamak için biraz dikkat, biraz gözlemcilik yeterli. Araştırmalar da bunlara maruz kalma süresiyle şiddete eğilim arasında bir ilişkinin varlığını göstermiş bulunuyor. Ancak konuyla ilgili dolaysız veriler çok az. ABD'deki Columbia Üniversitesi Tıp

Merkezi araştırmacılarının işlevsel manyetik rezonans (fMRI) görüntüleme tekniğiyle yaptıkları bir çalışmada, şiddet içerikli programların beyin üzerindeki etkilerini kısmen de olsa ortaya koyuyor. Sonuçlara göre salırgan davranışları baskılamada rol alan beyin bölgelerinin etkinlikleri,

şiddet içerikli programların belirli sıklıkta izlenmesiyle düşülebiliyor. Bu etkinlik değişikliklerinin gözlemlendiği bölgeler, frontal lobun (alın lobu) bir bölümü ve duyguların işlenmesinden sorumlu "amigdala". Önemli bir bulgu da bu bölgelerin, içerikleri rahatsız edici olsa da şiddet içermeyen film ya da programların (gerilim filmleri gibi) seyredilmesinden etkilenmemesi. "Şiddet, popüler medya araçlarının içeriğinde sıklıkla yer alır oldu" diyor araştırmacılarından Christopher Kelly. "Bulgularımız, bu tür program ya da yayınların izlenmesinin, salırganlık benzeri davranışları denetleyen beyin bölgelerini etkilediğini kesin biçimde ortaya koyuyor. Bundan sonraki adımsa, bu değişimlerin davranışa nasıl yansıdığını çok ayrıntılı ve titiz biçimde incelemek olmalı."

Columbia University Basın Duyurusu, 6 Aralık 2007